

+ LA VIDA AL RIU

LES COMUNITATS DE RIBERA

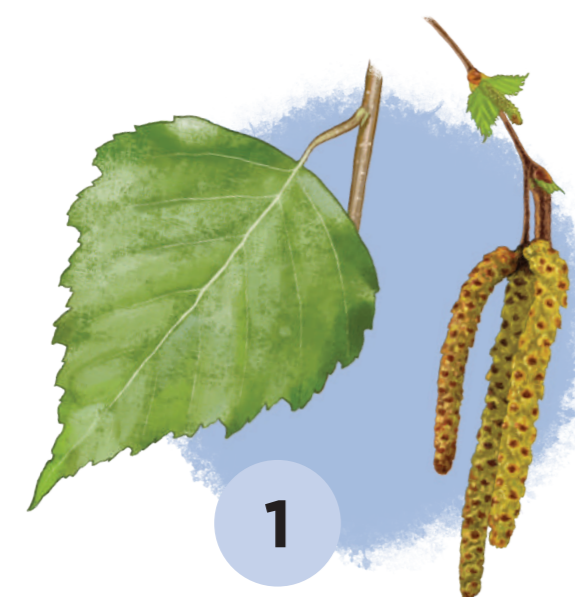
Els boscos de ribera són comunitats vegetals associades a la presència d'aigua, principalment rius o llacs. També poden aparèixer quan la presència d'aigua en el subsòl és suficient. Poden estar compostos d'una única espècie d'arbre, i parlem de salzedes, omedes, vernedes, etc., o bé integrar-ne de diverses. Hi ha espècies que poden viure al bell mig de l'aigua, d'altres que formen una galeria al llarg de la llera, i d'altres que les trobem associades a l'aigua, però a una certa distància.

Les formacions de ribera tenen importants funcions a l'hora de mantenir l'equilibri ecològic del riu: actuen com a filtre natural de l'aigua, regulen el cicle hidrològic i protegeixen l'entorn dels efectes negatius de les crescudes sobtades de cabal.

BEÇ *Betula pendula*

Arbre caducifoli dels espais humits de muntanya fàcilment identificable per la seva escorça blanca i marcada per clivelles horitzontals fosques.

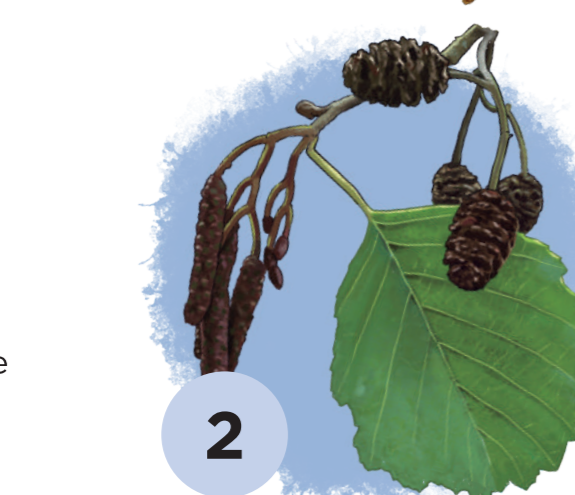
Amb l'escorça d'aquest arbre s'elaboren els feixos que s'encenen amb foc i es fan rodar al voltant del cap a la tradicional baixada de falles de la nit de Sant Joan de diverses contrades del Pirineu, entre les quals Andorra.

VERN *Alnus glutinosa*

Arbre caducifoli de fulles de color verd intens amb el marge dentat i amb una forma arrodonida que recorda un cor. Els fruits, molt petits, s'agrupen formant una mena de pinya que, en obrir-se a la tardor, dispersa les llavors.

El vern ocupa la primera franja dels boscos de ribera de zones de muntanya, per la seva gran dependència de l'aigua, sempre que sigui neta i ben oxigenada.

POLLANCRE *Populus nigra*

Arbre caducifoli propi de les riberes i els espais humits, d'escorça grisenca o fosca, amb la fulla de forma triangular i verda per ambdues cares, més tènue al revers.

No el confongueu amb el trèmol (*Populus tremula*), de fulla més petita i més dentada al marge, i anomenat així per la forma caiguda de branques i fulles, que fa que «tremolin» amb el vent.

GATSAULE *Salix caprea*

Arbre d'escorça grisa i llisa que s'omple de clivelles en fer-se vell. Les fulles caduques són amples, de color verd fosc, i acostumen a cargolar-se a la punta. La floració (entre els mesos de març i maig) es fa en aments molt vistosos amb un aspecte de cotó. El trobem a les riberes de bona part dels rius d'Andorra, com altres espècies de salzes, especialment a la mitjana i l'alta muntanya. El seu nom llatí, *caprea*, significa 'cabra', ja que tradicionalment les fulles es donaven a aquests animals com a aliment.

OBSERVEU L'ENTORN DEL VALIRA DEL NORD I IDENTIFIQUEU ALGUNS D'AQUESTS ARBRES

Penseu que a la tardor i a l'hivern no tenen fulla!

+ LA FAUNA ENTORN DELS RIUS

Associats a les masses d'aigua, hi viuen un gran nombre i una important diversitat d'animals, tant dins els mateixos rius com als boscos de ribera. Per això és tan important que la qualitat de l'aigua dels rius sigui òptima, ja que en cas contrari no hi podrien viure.

La presència d'alguns d'aquests organismes serveix per determinar si la qualitat de l'aigua d'un riu és bona o no. La presència de certs macroinvertebrats com els tricòpters o els plecòpters, de peixos com la truita de riu, o de mamífers com la llúdriga és un bioindicador de la bona salut dels nostres rius.

TRUITA DE RIU *Salmo trutta*

Peix autòcton dels rius i llacs del país. De cos platejat, són molt característics els vistosos cercles negres i vermells que té repartits al llarg del dors. És una espècie molt preuada pels pescadors, però atenció!, no la confongueu amb la truita arc iris, una espècie al·loctona introduïda a Andorra al final del segle passat i que no té els cercles de la truita de riu.

LLÚDRIGA *Lutra lutra*

Mamífer aquàtic que pot fer un metre de llarg i és molt bona nedadora gràcies al seu cos allargat, a la cua i a les membranes que té entre els dits. Els seus hàbits són principalment nocturns, la qual cosa la fa difícil de veure.

Sembla que les llúdrigues van desaparèixer d'Andorra amb els aiguats de l'any 1982 i no va ser fins als anys 2000 que va tornar progressivament.

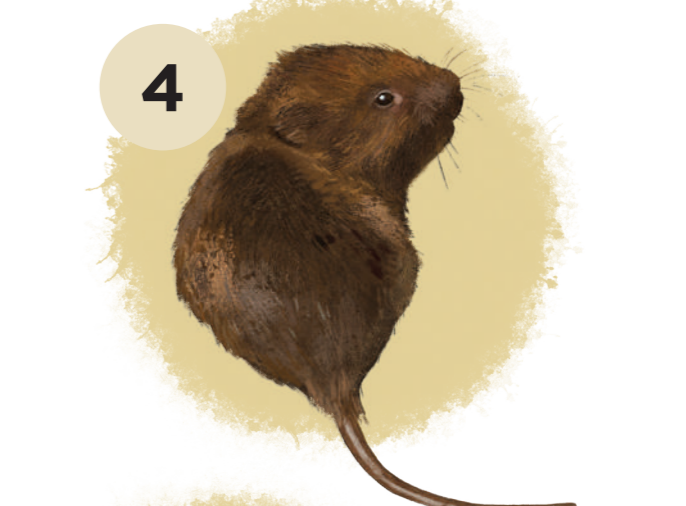
Actualment es troba en quasi tots els rius del país gràcies, sobretot, a la millora de la qualitat de l'aigua i a la disponibilitat d'aliment (truites, petits crustacis, granotes).

AIGÜEROLA *Cinclus cinclus*

Ocell molt característic pel seu plomatge, marró fosc amb el pit blanc, recobert tot ell d'un oli que segrega i el fa impermeable, cosa que li permet bussejar i buscar larves d'insectes aquàtics per alimentar-se.

Viu en rius i torrents d'aigües ràpides, netes i ben oxigenades, per la qual cosa es considera un bon bioindicador.

RATA D'AIGUA *Arvicola sapidus*

Mamífer que viu molt a prop dels espais aquàtics, fent caus i galeries en els marges ben coberts d'herbes i plantes aquàtiques que li serveixen d'aliment.

De pèl marró vermellós, cos robust i aspecte grassonet, fa uns 20 cm de llarg, té potes i orelles curtes i una cua també relativament curta (fa la meitat del cos).

La rata d'aigua, o rat-buf, és bona bussejadora i se la pot observar tant de dia com de nit.

MACROINVERTEBRATS AQUÀTICS

S'anomena així la diversitat de petits organismes invertebrats (mesuren uns quants mil·límetres) que viuen normalment al llit dels rius.

Com que cada espècie té uns requeriments ecològics determinats (uns necessiten aigües molt netes, d'altres diferents nivells de nutrients, etc.), la seva presència o absència al riu és un bon bioindicador de les característiques i la qualitat de les aigües.

ESTIGUEU BEN ATENTS A VEURE SI PODEU OBSERVAR ALGUN D'AQUESTS ANIMALS O ELS SEUS RASTRES